

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**CONCURSUL NAȚIONAL
DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU
LIMBA ȘI LITERATURA RROMANI MATERNĂ, LIMBA
ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU
COPII, INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE
TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA
TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI, METODICA
DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-
EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA RROMANI MATERNĂ
ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA RROMANI MATERNĂ)**

1. NOTA DE PREZENTARE

Cea mai rapidă perioadă de dezvoltare a creierului are loc în primii doi ani de viață, determinând în mod semnificativ structurile intelectuale, emoționale, fizice-imunologice și funcțiile sociale. (Judith L. Evans, Robert G. Myers, Ellen M Ilfeld).

Educatorul-puericultor este persoana calificată pentru nivelul de educație antepreșcolară (0-3 ani), derulată în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă. Activitate desfășurată de educatorul-puericultor este deosebit de complexă, îmbinând atât roluri specifice profesiei didactice, cât și roluri de îngrijire și de nutriție, ținând cont de necesitatea unei abordări unitare a dezvoltării copilului mic. De altfel, documentul în cuprinsul căruia este detaliat cadru de referință comun pentru toate serviciile de dezvoltare timpurie a copilului (sănătate, protecția copilului și educație), în vederea abordării copilului din aceeași perspectivă integrată, este reprezentat de *Reperelor fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului* (RFIDT).

Educatorul-puericultor are ca beneficiar copilul mic, de la naștere la 3 ani, în proiectarea și desfășurarea activităților cu acesta trebuind să țină cont de particularitățile dezvoltării psihologice și de vârstă ale copiilor, dar și de resursele materiale și umane avute la dispoziție și de idealul de dezvoltare a societății românești, în context european.

Prezenta programă se adresează candidaților care se prezintă la *Concursul pentru ocupare a posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, la specializarea Educator-puericultor, în limba rromani maternă. Programa este elaborată în așa fel încât candidații să demonstreze competențele necesare activității didactice din perspectiva curriculumului specific și a proiectării unui demers didactic calitativ, răspunzând, în același timp, și cerințelor profilului absolventului de învățământ vocațional, care urmează să fie încadrat pe un post didactic, specialitatea educator-puericultor. Acest profil presupune cunoașterea conținuturilor fundamentale de limbă și literatură română, a noilor tendințe în evoluția educației timpurii, atât din punct de vedere al pedagogiei, cât și al curriculumului pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani, dar și aplicarea noilor direcții ale metodicii desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. De asemenea, presupune probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților instructiv-educative, demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Structura prezentei programe este următoarea:

1. Nota de prezentare;
2. Competențele cadrului didactic de specialitate;
3. Tematica pentru Limba și literatura rromani maternă;
4. Tematica pentru Limba și literatura română și universală pentru copii;
5. Tematica pentru Introducere în pedagogie – educație timpurie și Curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani;
6. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba rromani maternă;
7. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

2. COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC DE SPECIALITATE

Competențele educatorului-puericultor, vizate prin *Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar* la această specializare, sunt competențe pe care educatorul-puericultor trebuie să și le dezvolte pe tot parcursul activității profesionale și să le dovedească pe parcursul desfășurării activităților instructiv-educative în creșă. Complexitatea activității educatorului-puericultor conduce la împărțirea competențelor

acestui pe mai multe paliere, care vizează fiecare aspect în parte. Astfel, prezenta programă urmărește evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor educatorului-puericultor printre care se numără cele de comunicare și de relaționare, a celor metodologice, de evaluare și de autoevaluare a activității didactice, a celor psiho-sociale, tehnice și tehnologice, precum și a competențelor de management al carierei.

Așadar, competențele educatorului-puericultor, evaluate în cadrul *Concursului național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar*, sunt:

- utilizarea conceptelor și a teoriilor moderne în domeniu, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale copilului mic;
- aplicarea cunoștințelor de didactică, de psihologie și pedagogie, specifice educației timpurii, în proiectarea și desfășurarea activității instructiv-educative în creșă;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu specificul grupei la care își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării activității instructiv-educative în creșă, care să pună accent pe libertatea și creativitatea copilului;
- aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, în vederea stimulării și facilitării procesului de socializare a acestora;
- alegerea unor metode și tehnici didactice moderne și cât mai variate, interactive, care să sporească implicarea copilului mic în activitate;
- valorizarea, din punct de vedere educativ, a experiențelor copiilor mici și a intervențiilor acestora;
- centrare pe formarea personalității copilului mic, în ansamblu, prin individualizarea conținuturilor și a metodelor educative;
- manifestarea unei atitudini empatice și de sprijin/suport față de nevoile individuale, generale și de moment ale antepreșcolarilor;
- proiectarea eficientă a formelor de evaluare și adaptarea conținuturilor de predare în funcție de rezultatele evaluării;
- selectarea strategiilor adecvate de evaluare individuală/de grup;
- utilizarea autoevaluării pentru îmbunătățirea procesului didactic;
- realizarea unor proiecte de parteneriat grădiniță-familie-comunitate pe probleme educative (educație nonformală/ informală);
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii.

3. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA RROMANI MATERNĂ

I. LIMBA RROMANI

a) *Fonetică și fonologie*

- ✓ Sistemul vocalic și consonantic al limbii rromani;
- ✓ Alfabetul oficial al limbii rromani.

b) *Vocabular*

- ✓ *Vocabularul fundamental și masa vocabularului.* Relații semantice între cuvinte (sinonime, antonime);
- ✓ *Modalități de îmbogățire a lexicului limbii rromani comune:* 1. mijloacele interne de îmbogățire (derivarea – cu sufixe și prefixe – și compunerea); 2. mijloacele externe de îmbogățire: împrumuturile).

c) *Morfologie*

- ✓ *Părțile de vorbire flexibile:* *articolul* (hotărât și nehotărât), *substantivul*: tipuri de substantive; *adjectivul*: tipuri de adjective; *pronumele*: tipuri de pronume; *numeral*: tipuri de numere; *verbul*: conjugarea verbului rrom (moduri, timpuri, persoane, număr);

- ✓ Părți de vorbire *parțial flexibile*: *adverbul*;
- ✓ Părți de vorbire *neflexibile*: *postpoziția, prepoziția, conjuncția*.

d) *Sintaxă*

- ✓ Părțile de propoziție: *subiectul, predicatul, atributul, complementul*.

II. LITERATURA RROMANI

a) *Cultură și civilizație veche indiană*

- ✓ Rromii și limba rromani în context indian;
- ✓ Originea poporului rrom – realitate și legendă.

b) *Folclor și antropologie rromă*

- ✓ *Nomadismul – Model cultural și strategie de supraviețuire*: Fond psihologic și practică socială. Perspective istorice asupra migrației. Nomadism și sedentarism. Semnificații de fond cutumiar. Migrația rromilor – fenomen contemporan;
- ✓ *Cultura materială a rromilor - Meșteșug și reprezentare*: Coordonate istorice și premise metodologice ale heteroidentificării. Prelucrarea metalelor. Prelucrarea lemnului. Meserii pierdute;
- ✓ *Identitate spirituală*: Tipologii și structuri conceptuale ale dinamicii înrudirii. Limbaje rituale premaritale și nuptiale. Rromanipen-ul și mistica purității. Nașterea, copilul și treptele inițiatice. Modele educaționale de referință. Familia – Model de auto-identificare;
- ✓ *Obiceiurile din ciclul familial sau riturile de trecere* (generalități, structuri magico-ritualice, cântecele): nașt erea, nunta, moartea (bocetele); elemente de magie și astrologie; descântecele; Zestrea paremiologică (proverbe - zicători); ghicitori.

c) *Literatura rromani pentru copii*

- ✓ Poezia: O rromano alfabêto – Jonel Kordovan, Te avelas man grastorro parno - Romka Demeter, O kermuso - Rostas Gyorgy, Dade, kin maqe grastorres! - Leksa Manus, I barvali tàmna – Jonel Kordovan, O gonorro duje lovença -Elena Nuică, Octavian Bonculescu, Phen tu manqe, éhavorro! - Leksa Manus, E éhona - Eslam Drudak, Mirri škòla – Jonel Kordovan, O Krăcuno, o phuro - Bățălan Costică, E kheresqe zivut্রে – Jonel Kordovan, So kerel o lav? - Rajko Djurić, O kurko – lini andar i rivista „Rromane érxenörră”, Kolinda – Costică Bățălan, Mirri daj – Jonel Kordovan, E rroma – Jupter Borcoi, Duj zàmbe – Margareta Jimba, Gabriela Moise, Mirri šukar familia – Jonel Kordovan, e ivendesqe šukarimata – Jonel Kordovan;
- ✓ Proza: O berš – Jonel Kordovan, I buzni thaj le trin buznorre - amboldipen Gheorghe Sarău, E mamăqi daj kaxni – Noemi Kordovan, I Katitzi - Katarina Taikon, I zor thaj i godi - Jupter Borcoi, I tradicia thaj i edukàcia – Jonel Kordovan, O khandino éhavo - Jupter Borcoi, Kon si o phuro Krećuno – Jonel Kordovan, O manus thaj pesqe duj éhaja - Gheorghe Sarău, O bašavno – Borcoi Jupter, I maj gudli pherr – Jupter Borcoi, I Cenušòtka – Nadia Gazsi, Le meripnaça and-e jakha – Valerică Stănescu, Le muleça p-o grast - Costică Bățălan, O cem o xasardo – Luminița Cioabă, O rrom, o phuro thaj le duj piră – purani paramici andar o Balkani, O xanzvalipen, Mariana Cozma, Gabriela Moise, O godăver éhavorro – Nicolae Pandelică, E ivesqe manus – Jonel Kordovan, O godăver éhavo – Noemi Kordovan.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA RROMANI MATERNĂ

I. Limba rromani

1. Sarău, Gh., *Curs practice de limba rromani*, Editura Sigma, București, 2008.
2. Sarău, Gh., *Lexicologie rromă*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2003.
3. Sarău, Gh., *Limba rromani (Morfologie și sintaxă)*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2002.
4. Sarău, Gh., *Stilistica limbii rromani în texte*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2002.
5. Sarău, Gh., Cordovan, I., *Limba și literatura rromani, clasa a VIII-a*, București: Editura Sigma, 2023.

II. Literatura romani

1. Grigore, D., *Curs de antropologie și folclor. Introducere în studiul elementelor de cultură tradițională ale identității rromone contemporane*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001.
2. Sandu, I., Căldăraru, M., *Istoria și tradițiile minorității rromane: manual pentru clasa a VII-a*, Editura Sigma, București, 2021.
3. Sandu, I., Căldăraru, M., *Istoria și tradițiile minorității rromane: manual pentru clasa a VI-a*, Editura Sigma, București, 2023.
4. Sarău, Gh., Cordovan, I., *Comunicare în limba rromani maternă, clasa I*, Editura Sigma, București, 2020.
5. Sarău, Gh., Cordovan, I., *Comunicare în limba rromani maternă, clasa a II-a*, Editura Sigma, București, 2022.
6. Cordovan, I., Sarău, Gh., Cordovan, N., *Limba și literatura rromani. Manual pentru clasa a III-a*, Editura Sigma, București, 2020.
7. Sarău, Gh., Cordovan, I., *Limba și literatura rromani. Manual pentru clasa a IV-a*, Editura Sigma, București, 2022.
8. Sarău, Gh., Cordovan, I., *Limba și literatura rromani. Manual pentru clasa a V-a*, Editura Sigma, București, 2022.
9. Sarău, Gh., Cordovan, I., Cordovan, N., *Limba și literatura rromani, clasa a VI-a*, Editura Sigma, București, 2022.
10. Sarău, Gh., Cordovan, I., Căldăraru, M., *Limba și literatura rromani, clasa a VII-a*, Editura Sigma, București, 2021.
11. Sarău, Gh., Cordovan, I., *Limba și literatura rromani, clasa a VIII-a*, Editura Sigma, București, 2023.

4. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

A. LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**
  - Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
  - Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
  - Despărțirea cuvintelor în silabe.
  - Omografe, omofone. Accentul.
  - Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixe diminutive și augmentative.
  - Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
  - Paronimele frecvente. Pleonasmul.
- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**
  - Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
  - Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
  - Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
  - Pronumele în propoziție.
  - Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
  - Adverbul în propoziție.
  - Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.
- **Propoziția**
  - Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjuncția și prepoziția).
  - Propoziția principală/propoziția secundară.
- **Fraza**
  - Propoziția regentă/elementul regent.

B. LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolarilor.
- **Creația populară**
  - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
  - Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
  - Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic și merele de aur*.
- **Creația cultă**
  - a. **Genul liric**
    - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
    - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).
  - b. **Genul epic**
    - **în versuri:**
      - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
      - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
    - **în proză:**
      - schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
      - povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
      - legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
      - basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).

Notă: Componenta *Limba și literatura română și universală pentru copii* din structura probei de concurs va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau un eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând scriitorilor prevăzuți în prezenta programă de concurs.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ**Bibliografie orientativă - Limba română**

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>
- www.subiecte.edu.ro

Bibliografie orientativă - Literatura română

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.

- Ciopraga, Constantin, *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.enciclopediavirtuala.ro
- <http://ro.literaryframework.eu/>
- www.romanianvoice.com/poezii/
- www.cartiaudio.eu
- www.biblior.net
- www.subiecte.edu.ro

5. TEMATICA PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE – EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A COPIILOR SUB 3 ANI

- **Educație, inovație și reformă**
  - Educația și provocările lumii contemporane. Noile educații
  - Educația timpurie - dimensiune a învățării pe tot parcursul vieții
  - Alternative educaționale în educația timpurie
  - Tranziția copilului mic din familie la creșă și/sau grădiniță
- **Educabilitatea. Factorii dezvoltării personalității umane – interacțiuni și dominante**
  - Conceptul de dezvoltare și conceptul de educabilitate
  - Ereditatea, factor intern al dezvoltării personalității
  - Mediul, factor extern al dezvoltării personalității
  - Educația – factor hotărâtor al dezvoltării psihice; specificul influențelor educative la vârstele timpurii
  - Metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a specificului dezvoltării psihice la vârstele timpurii. Repere ale dezvoltării la vârstele timpurii. Domeniile de dezvoltare (*Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală; Dezvoltarea socio-emoțională; Capacități și atitudini în învățare; Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii; Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii*)
- **Proiectarea didactică în învățământul antepreșcolar**
  - Conceptul de proiectare didactică; funcțiile proiectării didactice; etapele proiectării didactice
  - Produsele curriculare fundamentale: plan de învățământ, programă școlară, planificare tematică anuală, planificare calendaristică săptămânală, proiectul didactic
- **Joc și învățare în educația timpurie**
  - Joc și învățare – delimitări conceptuale
  - Jocul ca activitate fundamentală a copilului: evoluția comportamentului de joc la copilul de 0-3 ani - rolul educator-puericultorului în activitățile ludice; cerințe generale privind organizarea spațiului fizic pentru educația și dezvoltarea copilului de la naștere la 3 ani
  - Tipuri de jocuri specifice vârstei timpurii: jocuri de manipulare, jocuri imitative, jocuri senzoriale, jocuri de construcții, jocuri-mimă, jocuri muzicale, jocuri de rol
  - Jucăria și rolul ei psihopedagogic: semnificația jucăriei pentru copil, rolul jucăriei în dezvoltarea psihică a copilului
  - Jocul ca mijloc de explorare și experimentare
  - Aspecte psihopedagogice ale învățării de la 0-3 ani

- Relația dezvoltare-învățare: teorii ale învățării (J. Piaget, L.S. Vîgotski, Maria Montessori etc.) și tipuri de învățare
- Învățarea centrată pe copil
- Direcții ale diferențierii intervențiilor educaționale/experiențelor de învățare: diferențierea din perspectiva educatorului: adaptarea modalităților de comunicare, a sarcinilor, a mediului fizic și psihologic, diferențierea experiențelor de învățare și dezvoltare din perspectiva copilului, specificul diferențierii intervențiilor de îngrijire și educație la copiii mici
- Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță
- **Managementul grupurilor de copii**
  - Dinamica relațiilor în grupul de copii (relația copil – copil, relația copil – educator-puericultor)
  - Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
  - Rolul cadrului didactic în proiectarea, monitorizarea și evaluarea activităților ludice și de învățare: includerea activităților ludice alese în programul grupei, pregătirea activităților ludice și de învățare, modalități de evaluare și monitorizare a activităților
  - Colaborarea cu părinții, colegii, cu alte categorii profesionale și comunitatea
- **Copiii cu cerințe educative speciale (CES) în creșă**
  - Servicii integrate și incluzive în educația timpurie
  - Colaborarea cu părinții și cu alte categorii profesionale de sprijin

Notă: Pentru componenta *Introducere în pedagogie – educație timpurie și curriculumul pentru educația timpurie a copiilor sub 3 ani*, din structura probei de concurs, se va solicita elaborarea unui eseu structurat/eseu argumentativ.

6. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ MATERNĂ

- **Kurikulumo vaś e čhavorrenqı anglutni edukàcia**
  - Khelipnasqe vi siklăripnasqe aktivitete vaś e čhavorre kaj si maj tikne sar 3 berśa (svakodivesutne aktivitete/ rutine vi tranzicie, tematikane aktivitete, khelimata vi aktivitete kamle vi alosarde e čhavorrenθar)
- **O didaktikano projektisaripen – e dokumenturenqo keripen vaś o didaktikano projektisaripen**
  - Kalendaristikani planifikàcia vaś jekh kurko, projekto vaś i didaktikani aktiviteta (tema, res, obijektivură, didaktikane evenimentură)
- **O organizisaripen thaj o lačharipen e edukacionalone thanesqo thaj o ròlo e centrenqo vaś e čhavorrenqo intereso:**
  - i psiho-relacionàlo ambiànca
  - e grupaqe organizaciaqe modalitetură
  - sar lačharas e grupaqo than
  - khelipnasqe vi siklăripnasqe aktivitete e grupaça
- **O organizisaripen vi o keripen e khelipnasqe vi siklăripnasqe aktivitete and-i čhavorrenqı anglutni edukàcia**
  - khelimata vi aktivitete kamle vi alosarde e čhavorrenθar
  - svakodivesutne aktivitete/ rutine vi tranzicie
  - tematikane aktivitete (kreaciaqe vi komunikaciaqe aktivitete, prinzaripnasqe aktivitete, muzikaqe și zalipnasqe aktivitete, artistikane vi praktikane aktivitete, aktivitete kerde avri, o khelipen)
  - avriškolutne aktivitete

- **I evaluàcia and-i éhavorrenqi anglutni edukàcia**

- E evaluaciaqe fùnkcie (konstatatìvo, prediktìvo, diagnòstiko)
- E evaluaciaqe fòrme (i anglutni evaluàcia, i formatìvo evaluàcia, i sumatìvo evaluàcia)
- Tradicionàlo vi modèrno evaluaciaqe metòde vi instrumenturà (i analiza e produsenqo kerde e éhavorrenqo, i sistemàtiko observàvia, o vakàripen kaj si les evaluaciaqi res, e éhavorrenqo portofòlivo, fişe vaş o sikavipen le progresosqo savo kerel les o éhavorro anglal te zal k-i xurdelin/ baròrri, e observaciaqo lilorro/ štartorro etc.)

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂŞURĂRII
ACTIVITĂŢILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREŞĂ ÎN LIMBA RROMANI
MATERNĂ**

- Bocoş, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria şi metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2008.
- Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învăţarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2019.
- Chiş, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competenţe*, Editura Casa Cărţii de Ştiinţă, Cluj-Napoca, 2005.
- Cucuş, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iaşi, 2000.
- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educaţional*, Editura V & I Integral, Bucureşti, 2009.
- Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.
- Manolescu, M., *Teoria si metodologia evaluării*, Editura Universitară, Bucureşti, 2010.
- Neacşu, I., *Instruire şi învăţare*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1999.
- Norel, M., Bota, O. A., *Didactica domeniului experienţial limbă şi comunicare*, Asociaţia de Ştiinţe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice şi demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iaşi, 2002.
- Ştefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, Bucureşti, 2006.
- Vrăsmaş, A. E., *Consilierea şi educaţia părinţilor*, Editura Aramis, Bucureşti, 2002.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educaţia şi Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chişinău, 2005.
- ****Curriculum pentru educaţia timpurie* (în vigoare).

**7. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂŞURĂRII ACTIVITĂŢILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREŞĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

- **Curriculum pentru educaţia timpurie**
  - activităţi ludice şi de învăţare pentru copiii sub 3 ani (rutine şi tranziţii, activităţi tematice, jocuri şi activităţi liber-alese)
- **Proiectarea didactică – elaborarea documentelor de proiectare didactică**
  - planificare calendaristică săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Organizarea şi amenajarea spaţiului educaţional şi rolul centrelor de interes/ariilor de stimulare:**
  - ambianţa psiho-relaţională

- modalități de organizare a grupei
- modele de aranjare spațială a grupei
- activități ludice și de învățare cu grupa
- **Organizarea și realizarea activităților ludice și de învățare în educația timpurie**
  - jocuri și activități liber-alese
  - rutine și tranziții
  - activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul)
  - activități extrașcolare
- **Evaluarea în educația timpurie**
  - funcții ale evaluării (constatativă, predictivă, diagnostică)
  - forme de evaluare (evaluare inițială, evaluare formativă/ continuă, evaluare sumativă/ cumulativă)
  - metode și instrumente de evaluare - tradiționale și moderne (analiza produselor activității, observarea sistematică, convorbirea cu scop evaluativ, portofoliul copilului, Reperele fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani, fișele de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță, caietul de observații etc.)

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE –
EDUCAȚIE TIMPURIE ȘI CURRICULUMUL PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE A
COPILOR SUB 3 ANI ȘI PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

- Bocoș, M., *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Bocoș, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Botiș, A., Mihalca, L., *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, UNICEF, Buzău, 2007.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Breben, S., Gongea, E., Mitulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Breben, S., Gongea, E., Ruiiu, G., Fulga, M., *Metode interactive și de grup, ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2006.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albușescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Cristea, S., *Studii de pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Cucuș, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000.
- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.

- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Farca, S., *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2010.
- Frumos, Fl., *Didactica. Fundamente și dezvoltări cognitive*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Manolescu, M., *Activitatea evaluativă între cogniție și metacogniție*, Editura Meteor Press, București, 2004.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Marin, T., *Teoriile învățării și didactica în schimbare văzute din perspectivă constructivistă*, București, Editura V & I Integral, 2009.
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- Norel, M., Bota, O. A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- ****Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional „Loris Malaguzzi”,USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar POSDRU ID 61130).
- ***Barcelona Objectives. *The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ****Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- www.subiecte.edu.ro